

Broj: 17/2021

Temeljem odredbi članka 23. stavka 5. točke 2. u vezi s člankom 15. stavak 2. točkama 2., 4. i 7. te članka 23. stavak 5. točke 5. i članka 23. stavka 4. Zakona o pravu na pristup informacijama (NN 25/13, 85/15), Hrvatska banka za obnovu i razvitak (u daljnjem tekstu: HBOR) zastupana po službeniku za informiranje Branki Bišćan, rješavajući po zahtjevu za pristup informacijama od 3. prosinca 2021. godine, podnositelja zahtjeva Udruge GONG, e-mail: ppi+request-8641-460cb752@imamopravoznati.org (u daljnjem tekstu: Udruga GONG ili Podnositelj zahtjeva), dana 30. prosinca 2021. donosi sljedeće

RJEŠENJE

- I. Prihvaća se Zahtjev za pristup informacijama podnositelja Udruge GONG od 3. prosinca 2021. u dijelu koji se odnosi na pristup sljedećim informacijama:
 - popis medija s OIB-om s kojima je tijekom 2020. i 2021. sklopljen ugovor o uslugama.
- II. Odbija se Zahtjev podnositelja Udruge GONG od 3. prosinca 2021. u dijelu koji se odnosi na pristup sljedećim informacijama:
 - ugovorima o materijalnim uslugama sklopljenim s medijima i posredstvom agencija za medijsko oglašavanje tijekom 2020. i 2021. (usluge informiranja, usluge objave oglasa i natječaja, sponzorstva i drugo),
 - o predmetu i vrijednosti ugovora te razdoblju za koje su sklopljeni.
- III. Odbacuje se Zahtjev podnositelja Udruge GONG od 3. prosinca 2021. u dijelu koji se odnosi na pristup sljedećim informacijama:
 - iznosima troškova po računima (bez ugovora) za obavljene medijske usluge uz naziv i OIB dobavljača te datum plaćanja.
- IV. Ovo Rješenje stupa na snagu danom donošenja.

Obrazloženje

Podnositelj zahtjeva podnio je dana 3. prosinca 2021. godine Zahtjev za pristup informacijama (u daljnjem tekstu: Zahtjev), koji se odnosi na pristup sljedećim informacijama:

- ugovorima o materijalnim uslugama sklopljenim s medijima i posredstvom agencija za medijsko oglašavanje tijekom 2020. i 2021. (usluge informiranja, usluge objave oglasa i natječaja, sponzorstva i drugo);
- popisu medija s OIB-om s kojima je tijekom 2020. i 2021. sklopljen ugovor o uslugama, uz informaciju o predmetu i vrijednosti ugovora te razdoblju za koje je sklopljen;
- iznosima troškova po računima (bez ugovora) za obavljene medijske usluge uz naziv i OIB dobavljača te datum plaćanja.

U odnosu na predmetni Zahtjev, HBOR će Podnositelju dostaviti informaciju:

- popis medija s OIB-om s kojima je tijekom 2020. i 2021. sklopljen ugovor o uslugama.

Rješavajući ostatak predmetnog Zahtjeva, HBOR je izvršio uvid u spis predmeta, tražene informacije te relevantne propise i to: Zakon o pravu na pristup informacijama (NN 25/13 i 85/15) na kojem Podnositelj zahtjeva temelji svoj Zahtjev, Zakon o Hrvatskoj banci za obnovu i razvitak (NN 138/06 i 25/13), Zakon o zaštiti tajnosti podataka (NN 108/96 i 79/07), Zakon o obveznim odnosima (NN 35/05, 41/08, 125/11, 78/15 29/18), Pravilnik o zaštiti poslovne i bankovne tajne u HBOR-u od 28.1.2019. Ustav Republike Hrvatske (NN, 56/90, 135/97, 8/98, 113/00, 124/00, 28/01, 41/01, 55/01, 76/10, 85/10 i 5/14) i Uredbu (EU) 2016/679 Europskog parlamenta i Vijeća od 27. travnja 2016. o zaštiti pojedinaca u vezi s obradom osobnih podataka i o slobodnom kretanju takvih podataka te o stavljanju izvan snage Direktive 95/46/EZ (Opća uredba o zaštiti osobnih podataka) te je u obzir uzeo i predmetne ugovore zaključene s izvršiteljima/davateljima usluga.

HBOR je u ovom postupku uzeo u obzir odredbe **Zakona o Hrvatskoj banci za obnovu i razvitak** (u daljnjem tekstu: Zakon o HBOR-u) kojeg prvenstveno primjenjuje u svom poslovanju, pri čemu je posebno uzeo u obzir odredbe čl. 1. i 2. Zakona o HBOR-u o određenju HBOR-a kao posebne financijske institucije, odnosno razvojne i izvozne banke te čl. 23. st. 1. kojim se navodi da ukoliko istim nije drugačije određeno na ustroj i poslovanje HBOR-a na odgovarajući način primjenjuju se odredbe Zakona o bankama i Zakona o trgovačkim društvima koje se odnose na društvo s ograničenom odgovornošću.

Nadalje, HBOR je u ovom postupku posebno uzeo u obzir odredbe **Zakona o zaštiti tajnosti podataka** koje se odnose na poslovnu tajnu. Naime, članak 19. stavak 1. Zakona o zaštiti tajnosti podataka propisuje da poslovnu tajnu predstavljaju podaci koji su kao poslovna tajna određeni zakonom, drugim propisom ili općim aktom trgovačkog društva, ustanove ili druge pravne osobe, a koji predstavljaju proizvodnu tajnu te druge podatke zbog čijeg bi priopćavanja neovlaštenoj osobi mogle nastupiti štetne posljedice za njezine gospodarske interese. Obzirom da se u predmetnom zahtjevu radi o podacima koji predstavljaju poslovnu tajnu, HBOR je sukladno čl. 20. st. 1. toč. 1. navedenog zakona, dužan čuvati kao tajnu podatke koje je kao poslovnu tajnu saznao od drugih pravnih osoba (davatelja usluga – pravnih osoba koja nisu tijela javne vlasti) obzirom da bi njihovim priopćivanjem mogle nastupiti štetne posljedice za gospodarske interese HBOR-a, ali i gospodarske interese davatelja usluga.

Isto tako, HBOR je u ovom postupku uzeo u obzir odredbe **Zakona o obveznim odnosima** (dalje: ZOO) koji se također primjenjuju u obvezno-pravnim odnosima, a obzirom bi se dostavom traženih podataka mogla uzrokovati šteta. Naime, sukladno ZOO-u pravne osobe imaju **osobito** pravo na zaštitu podataka koji su poslovna tajna, te je svatko dužan suzdržati se od postupaka kojim se može drugome prouzročiti šteta (čl. 19. st. 3. i 8. ZOO-a).

Obzirom da se u predmetnom zahtjevu radi o informacijama, odnosno ugovorima o poslovnoj suradnji, u kojim ugovorima je sadržana odredba kako će ugovorne strane čuvati kao poslovnu tajnu uvjete i cijene oglašavanja utvrđene pojedinim ugovorom, HBOR je tražene podatke, odnosno informacije dužan čuvati kao poslovnu tajnu, budući bi otkrivanje istih bilo nezakonito i dovelo do kršenja ugovornih obveza HBOR-a kao naručitelja usluge prema davateljima usluge, a samim time i postupanja protivno prethodno citiranim odredbama Zakona o zaštiti tajnosti podataka te Zakona o obveznim odnosima. Također, otkrivanjem predmetnih podataka svakako bi mogle nastupiti štetne posljedice za gospodarske interese HBOR-a, budući bi se u najmanju ruku mogli narušiti poslovni odnosi s davateljima usluga koji su privatne pravne osobe. Štoviše, zbog odavanja podataka koji su i poslovna tajna samih izvršitelja, poslovni bi se odnosi mogli i raskinuti. U konačnici, izvršitelji usluga mogli bi radi povrede obveze čuvanja poslovne tajne i posljedično narušavanja prava tržišnog natjecanja davatelja usluga, podići tužbe za naknadom štete protiv HBOR-a i Republike Hrvatske koja odgovara za obveze HBOR-a, pri čemu se vrijednost predmeta spora u ovom trenutku ne može ni sagledati.

Isto tako uzete su u obzir i odredbe **Pravilnika o zaštiti poslovne i bankovne tajne u HBOR-u** (dalje: Pravilnik) koji u članku 3. propisuje da se podaci koji su utvrđeni kao poslovna ili bankovna tajna HBOR-a ne smiju priopćavati, niti činiti dostupnim neovlaštenim osobama.

Isto tako, uzeta je u obzir i **Uredba (EU) 2016/679 Europskog parlamenta i Vijeća od 27. travnja 2016. o zaštiti pojedinaca u vezi s obradom osobnih podataka i slobodnom kretanju takvih podataka te stavljanju izvan snage Direktive 95/46/EZ (Opća uredba o zaštiti osobnih podataka)**, u odnosu na imena i prezimena potpisnika predmetnih ugovora o poslovnoj suradnji, po

kojoj bi za zakonitost obrade osobnih podataka trebala postojati makar jedna osnova iz članka 6. navedene Uredbe, a koja osnova u konkretnom slučaju, ne postoji.

Bitno je za istaknuti kako je zaštita osobnih podataka zajamčena i Ustavom Republike Hrvatske. Naime, prema članku 37. stavku 1. **Ustava RH zaštita osobnih podataka** u Republici Hrvatskoj **ustavna je kategorija** te je svakom građaninu zaštita ljudskih prava i temeljnih sloboda zajamčena bez obzira na državljanstvo i prebivalište te neovisno o rasi, boji kože, spolu, jeziku, vjeri, političkom ili drugom uvjerenju, nacionalnom ili socijalnom podrijetlu, imovini, rođenju, naobrazbi, društvenom položaju ili drugim osobinama. Nadalje, prema članku 37. stavku 3. **Ustava RH** izrijeком je zabranjena uporaba osobnih podataka suprotna utvrđenoj svrsi njihovog prikupljanja.

Nadalje, HBOR je u ovom postupku uzeo u obzir i odredbe **Zakona o pravu na pristup informacijama** (u daljnjem tekstu: ZPPI) i to posebno odredbe članka 3. prema kojima je cilj ZPPI-a omogućiti i osigurati ostvarivanje Ustavom Republike Hrvatske zajamčenog prava na pristup informacijama putem otvorenosti i javnosti djelovanja javne vlasti, članka 5. stavka 1. točki 2. i 3. o definiranju pojma „tijela javne vlasti“ i „informacija“, članaka 6.-9.a. o načelu javnosti i slobodnog pristupa, načelu pravodobnosti, potpunosti i točnosti informacija, načelu jednakosti, načelu raspolaganja informacijom te načelu međusobnog poštovanja i suradnje, članka 10. stavka 2. po kojem se odredbe o objavljivanju informacija ne primjenjuju na informacije za koje postoje ograničenja prava na pristup, članka 15. o ograničenju prava na pristup informacijama, članka 16. o testu razmjernosti i javnog interesa te članaka 17., 18., 20., 23. i članka 25. o postupovnim odredbama.

Člankom 6. ZPPI-a propisana je načelna dostupnost informacija, koja se, u slučajevima iz članka 15. ZPPI-a, može ograničiti. Između ostalog, sukladno članku 15. stavak 2. točka 2. i 4. ZPPI-a tijela javne vlasti mogu ograničiti pristup informaciji ako je informacija poslovna ili profesionalna tajna sukladno zakonu te ako je zaštićena zakonom kojim se uređuje područje zaštite osobnih podataka. Također, sukladno članku 15. stavak 2. točka 7. ZPPI-a tijela javne vlasti mogu ograničiti pristup informaciji u ostalim slučajevima utvrđenim zakonom.

Dakle, informacije kojima raspolaže HBOR mogu predstavljati i njegovu poslovnu tajnu. Koje informacije predstavljaju njegovu poslovnu tajnu određuje sam HBOR. To je i učinjeno Pravilnikom o zaštiti poslovnih i bankovnih tajni u HBOR-u.

Ističe se kako poslovna tajna predstavlja iznimno važan segment u poslovanju HBOR-a, kako zbog njegovih gospodarskih interesa, ali u ovom slučaju, i gospodarskih interesa dobavljača usluge budući bi priopćavanjem iste HBOR prekršio ugovorne obveze o čuvanju poslovne tajne, čime bi mogao narušiti/raskinuti svoje poslovne odnose s dobavljačima usluga, uz moguću odgovornost za naknadu štete.

Naime, prema članku 15. stavku 2. točki 7. Zakona o pravu na pristup informacijama tijela javne vlasti mogu ograničiti pristup informaciji u ostalim slučajevima utvrđenim zakonom. U svim zaključenim ugovorima s izvršiteljima/dobavljačima usluga ugovorena je podredna primjena Zakona o obveznim odnosima (ZOO).

Sukladno odredbama ZOO-a zaštićena je poslovna tajna pravnih osoba na način da je čl. 19. st. 3. ZOO-a vezano uz zaštitu prava osobnosti izrijeком propisano da pravna osoba ima osobito pravo na poslovnu tajnu. Nadalje, s tim u vezi, sukladno osnovnim načelima ZOO-a, izrijeком je propisano da stranke slobodno uređuju obvezne odnose, da su sudionici u obveznopravnom odnosu ravnopravni te da je svatko dužan suzdržati se od postupaka kojim se može drugome prouzročiti šteta (čl. 2., 8. i 9. ZOO-a).

U svim predmetnim ugovorima s dobavljačima/izvršiteljima usluga, ugovorne strane (HBOR i davatelji usluga) suglasno su, a na temelju gore navedenih zakonskih odredbi, izričito i jasno ugovorile da će čuvati kao poslovnu tajnu uvjete i cijene oglašavanja utvrđene ugovorom. Iz navedenog očito i jasno proizlazi da svi sudionici, a ne samo HBOR, tražene podatke smatraju poslovnom tajnom, pri čemu se posebno ističe da predmetni subjekti – davatelji usluga – nisu tijela javne vlasti, već privatne pravne osobe koje su potpisom predmetnih ugovora ujedno izjavile da tražene informacije za svakog od davatelja usluga u svakom od navedenih ugovora predstavljaju poslovnu tajnu, dakle, da bi odavanjem istih javnosti mogla nastati šteta za njihove gospodarske interese. Sukladno izričitim

odredbama ZPPI-a, Zakona o zaštiti tajnosti podataka te ZOO-a, tijela javne vlasti mogu ograničiti pristup informacijama ako iste predstavljaju poslovnu tajnu, odnosno, podatke određene zakonom/općim aktom pravne osobe čijim priopćavanjem mogu nastati štetne posljedice za gospodarske interese pravne osobe te se izriekom propisuje da je svatko dužan suzdržati se od postupaka kojima se drugima osobama može prouzročiti šteta.

Nadalje, člankom 16. stavak 3. ZPPI-a navodi se kako su informacije o raspolaganju javnim sredstvima dostupne javnosti i bez provođenja testa razmjernosti i javnog interesa, osim ako informacija predstavlja klasificirani podatak. ZPPI, a niti drugi propis primjenjiv u postupku radi dostave informacija, ne definira pojam raspolaganja javnim sredstvima, a niti javnoga interesa te u pogledu primjene članka 16. stavak 3. ZPPI-a, **istu odredbu nije moguće primijeniti na HBOR, obzirom na odredbe Zakona o HBOR-u.**

Isto tako, **sukladno pravnom mišljenju renomiranih autoriteta, profesora s katedre za trgovačko pravo i pravo društava Pravnog fakulteta u Zagrebu**, prof. dr. sc. Hrvoja Markovinovića i prof. dr. sc. Nine Tepeš iz listopada 2019. (u daljnjem tekstu: Pravno mišljenje) te znanstvenom radu prof. dr. sc. Hrvoja Markovinovića, prof. dr. sc. Nine Tepeš i doc. dr. sc. Marka Jurića: *Pravo na pristup informacijama u bankarstvu* objavljenom u Zborniku s 58. Susreta pravnika '20, iz rujna 2020., **HBOR ne raspolaže javnim sredstvima, a to je i stav HBOR-a.** U nastavku se osvrćemo na pojam javnih sredstava i raspolaganja javnim sredstvima.

HBOR naglašava kako ne raspolaže javnim sredstvima u smislu članka 16. stavak 3. ZPPI-a jer javnim sredstvima raspolaže RH prilikom uplate u temeljni kapital HBOR-a te u slučajevima ako bi i kada RH doista isplatila sredstva za obveze HBOR-a.

Ističe se da uplaćena sredstva u temeljni kapital HBOR-a postaju imovina HBOR-a.

Nadalje, uplate iz Državnog proračuna čine samo manji dio njegove imovine. Bez obzira što se dio sredstava HBOR-u uplaćuje iz Državnog proračuna RH, HBOR se za značajan iznos sredstava koje plasira u svom poslovanju zadužuje na komercijalnoj osnovi (ne dobiva ih iz Državnog proračuna RH), uz napomenu da HBOR nije obavezan svoju dobit uplatiti u Državni proračun, te stoga smatramo da se HBOR-ova sredstva, već i zbog ciljeva HBOR-a i posebnosti poslovanja i zaduživanja na komercijalnoj osnovi, ne mogu smatrati i tumačiti proračunskim (javnim) sredstvima u smislu članka 16. stavak 3. ZPPI-a. Ta sredstva služe za ostvarivanje daljnjih aktivnosti, sukladno odlukama tijela HBOR-a, a državna kontrola poslovanja odvija se putem Nadzornog odbora, revizije i Hrvatskog sabora. Dakle, značajan dio sredstava se pribavlja zaduživanjem HBOR-a putem kredita, odnosno izdavanjem vrijednosnih papira (članak 7. Zakona o HBOR-u). Očito je da bi otkrivanje zaštićenih podataka o takvim aranžmanima moglo negativno utjecati i na daljnje kreditne aranžmane s vjerovnicima HBOR-a.

Između ostalog, u gore navedenom Znanstvenom radu ukazuje se na potrebu brisanja čl. 16. st. 3.

Naglašavamo da je Povjerenik za informiranje dao inicijativu za Izmjene ZPPI-a.

Naime, višegodišnja primjena ZPPI-a ukazala je na određene slabosti postojećeg normativnog okvira, što je naveo i Povjerenik za informiranje u Izvješću o provedbi ZPPI-a za 2019., navodeći da isti zahtijeva jasnije i preciznije reguliranje pojedinih pitanja, preciziranje obveza kao i preciziranje što se smatra raspolaganjem javnim sredstvima prema pojedinim kategorijama tijela javne vlasti. Napominjemo da su izmjene ZPPI-a u tijeku.

Obzirom na sve navedeno, HBOR je sukladno čl. 16. ZPPI-a proveo test razmjernosti i javnog interesa kojim je posebno uzeo u obzir, s jedne strane, javni interes za objavom informacija te, s druge strane, potrebu zaštite poslovne tajne te zaštite osobnih podataka.

Provodeći test razmjernosti i javnog interesa, utvrđeno je da ne postoji nikakva osnova za dostavom dijela traženih informacija, budući ih je HBOR dužan čuvati kao poslovnu tajnu, a odavanje istih dovelo bi do kršenja ugovornih obveza HBOR-a prema davateljima usluge, te bi moglo narušiti/raskinuti poslovne odnose s dobavljačima usluga, uz moguću odgovornost na strani HBOR-a/Republike Hrvatske za naknadu štete.

Konkretno, utvrđeno je kako bi dostavljanje traženih podataka dovelo do štetnih posljedica za HBOR-ove gospodarske interese, ali i gospodarske interese RH te dobavljača usluga, budući:

- postoji realna mogućnost isticanja tužbi dobavljača usluga radi povrede tajnosti podataka (poslovne tajne), a s tim u vezi postoji i mogućnost podnošenja zahtjeva za naknadu štete.

- u slučaju nastanka materijalne štete, nastala bi i nematerijalna šteta u vidu gubljenja reputacije i ugleda u javnosti, za HBOR, ali i Republiku Hrvatsku koja je njezin osnivač i jamac.

- otkrivanje podataka koji su poslovna tajna može imati izrazito negativan utjecaj i na daljnje poslovne odnose HBOR-a s budućim dobavljačima/davateljima usluga budući bi isti mogli imati nepovjerenje u HBOR kao poslovnog partnera.

- otkrivanje podataka koji su poslovna tajna može utjecati na položaj davatelja usluga na tržištu, odnosno smanjiti pa čak i ugroziti njihovu konkurentnost i sposobnost tržišnog natjecanja.

Nastavno na sve navedeno, testom razmjernosti i javnog interesa utvrđeno je da se pristup informacijama može ograničiti sukladno članku 15. stavku 2. točki 2., 4. i 7. ZPPI-a te je utvrđeno da tražene informacije predstavljaju poslovnu tajnu propisanu Zakonom o zaštiti tajnosti podataka i Zakonom o obveznim odnosima te utvrđenu Pravilnikom o zaštiti poslovne i bankovne tajne u HBOR-u te da bi dostavljanjem traženih informacija bio ozbiljno povrijeđen interes zaštite podataka koji predstavljaju poslovnu tajnu te podataka zaštićenih zakonom kojim se uređuje područje zaštite osobnih podataka, te nije utvrdio postojanje javnog interesa za omogućavanje pristupa zatraženim informacijama budući dostava traženih informacija ne bi doprinijela javnom interesu u smislu ostvarivanja temeljnih vrijednosti društvenog poretka i specifičnim načelima funkcioniranja tijela javne vlasti (kao što su dobro upravljanje, zakonitost, odgovornost, integritet), te je stoga zaključeno da u odnosu na javni interes prevladava potreba zaštite prava na ograničenje pristupa informacijama iz članka 15. stavka 2. točke 2., 4. i 7. ZPPI-a.

Međutim, čak i neovisno o vrsti podataka koji se traže Zahtjevom i koji su zaštićeni poslovnom tajnom, kao i zaštićenim osobnim podacima, utvrđeno je da se podnositelj zloupotrebljava pravo na pristup informacijama, obzirom da učestalim podnošenjem zahtjeva kojima traži veliki broj informacija dolazi do opterećivanja rada i redovitog funkcioniranja tijela javne vlasti.

Ističe se kao je Podnositelj zahtjeva i ranije podnosio opsežne zahtjeve za pristupom informacijama i opterećivao rad HBOR-a. Naime, Podnositelj zahtjeva ukupno je podnio 8 opsežnih zahtjeva za pristupom informacijama (uključujući i predmetni Zahtjev o kojem se odlučuje u ovom postupku).

Kako se u konkretnom slučaju radi o (daljnjoj) očitoj zluporabi prava na pristup informacijama, odnosno opterećuje se rad i redovno funkcioniranje HBOR-a očito je i da takvo korištenje instituta prava na pristup informacijama **kolidira s javnim interesom, zbog kojega navedeni institut postoji te ujedno predstavlja i obezvjeđivanje njegova cilja i svrhe.**

Bitno je istaknuti kako institut zluporabe prava na pristup informacijama predstavlja samostalni razlog za odbijanje zahtjeva i dostavu bilo kakvih podataka, koji valja primijeniti u ovom konkretnom slučaju i to iz niže navedenih razloga.

Naime, iako je pravo na pristup informacijama zajamčeno Ustavom RH, ono nije jedino ni apsolutno pravo (Ustavom RH štite se i mnoga druga prava, primjerice zaštita osobnih podataka, intelektualno vlasništvo, jednak pravni položaj svim poduzetnicima na tržištu itd.) te se može ograničiti u smislu čl. 38. st. 4. Ustava RH.

Dosadašnja praksa VUSRH-a u pogledu zluporabe prava na pristup informacijama je **neujednačena i pogrešna.**

Naime, čl. 23. st. 5. toč. 5. ZPPI-a omogućuje tijelu javne vlasti da rješenjem odbije zahtjev za pristup informacijama ako jedan ili više međusobno povezanih podnositelja putem jednog ili više funkcionalno povezanih zahtjeva očito zloupotrebljava pravo na pristup informacijama, a osobito kada zbog učestalih zahtjeva za dostavu istih ili istovrsnih informacija ili zahtjeva kojima se traži velik broj informacija dolazi do opterećivanja rada i redovnog funkcioniranja tijela javne vlasti.

I u Konačnom prijedlogu zakona o izmjenama i dopunama Zakona o pravu na pristup informacijama od 2.7.2015. godine, P.Z.E br. 832, u dijelu obrazloženja pojedinih zakonskih odredbi, Vlada RH je navela da je zloupotreba zakona kojim se jamči pristup informacijama prepoznata kao moguća situacija koja suprotno intenciji zakonodavstva da osigura pristup informacijama, omogućuje pojedincima da neumjerenim ili pretjeranim brojem zahtjeva znatno opterećuju rad tijela javne vlasti. Osnovna svrha ove odredbe je zaštita tijela javne vlasti od zahtjeva kojima se ne ostvaruje svrha Zakona, ali i zaštita prava drugih korisnika Zakona te korisnika usluga tijela javne vlasti kako njihova prava ne bi trpjela angažiranjem pretjeranih resursa za rješavanje šikanoznih zahtjeva.

Ne stoje navodi u pojedinim presudama VUSRH-a (dani bez ikakve argumentacije (primjerice: presude: UsII-186/20-9, UsII-113/20-8, UsII-96/20-8 i dr.)) da primjena čl. 16. st. 3. isključuje primjenu zlouporabe prava te VUSRH očito samovoljno derogira tu zakonsku odredbu.

Nisu točni ni navodi VUSRH-a u pojedinim presudama (primjerice: presude VUSRH-a br. UsII-1/19-5, UsII-461/18-8 te UsII-45/19-7) u kojima se navodi na nema zloupotrebe prava na pristup informacija jer podnositelj nije svojim prethodnim zahtjevima tražio iste informacije. I ovakvo obrazloženje potpuno je suprotno definiciji zloupotrebe prava na pristup informacijama iz ZPPI-a prema kojoj do zloupotrebe može doći i već u slučajevima kada se traže istovrsne informacije.

Osim gore navedene prakse u odnosu na HBOR, ukazuje se na sasvim suprotnu praksu VUSRH-a prema kojoj je zloupotreba prava na pristup informacijama moguća i u slučaju raspolaganja javnim sredstvima.

Naime, u presudi poslovni broj UsII-172/18-5, u odnosu na tijelo javne vlasti (Krapinske toplice) na koje je primijenjen čl. 16. st. 3. ZPPI-a, primijenjen je i čl. 23. st. 5. toč. 5. o zloupotrebi prava na pristup informacija. Ako Sud na HBOR primjenjuje čl. 16.st. 3. ZPPI-a (s čim se HBOR iz niza razloga ne može složiti) onda na HBOR treba primijeniti i postojeća sudska praksu o zloupotrebi prava na pristup informacijama.

Zlouporaba prava je sukob prava korisnika prava na pristup informacijama i same svrhe zakona, do kojeg dolazi u određenom trenutku kada korištenje tim pravom, koje je do nekog trenutka procesno i materijalno opravdano, primjerice zbog toga što se pravo ostvaruje na način na koji to određuju procesne odredbe ZPPI-a, odnosno podnošenjem zahtjeva za pristup informacijama, dolazi u sukob sa svrhom i ciljem zakonskog uređenja prava na način da se postupanje korisnika pri raspolaganju navedenim pravom negativno odražava na prava i dužnosti trećih osoba. Dakle, zlouporabu prava na pristup informacijama može se identificirati u situacijama kada pojedini korisnik prava na pristup informacijama, pod određenim okolnostima, ugrožava, ometa ili onemogućava korištenje prava drugih, čineći to osobno ili putem drugih korisnika koji od istog tijela javne vlasti učestalim zahtjevima traže informacije.

Pri tome se posebno naglašava da se radi o utvrđivanju objektivnih razloga zbog kojih bi se tijela javne vlasti mogla pozvati na razlog odbijanja zahtjeva zbog zlouporabe prava na pristup informacijama, ne ulazeći pri tome u narav informacija koje se traže, s obzirom da je notorna činjenica da se svako pravo može zloupotrijebiti, bez obzira na to što se zahtjevom mogu tražiti primjerice i informacije koje potpadaju u krug onih koje bi trebale biti javno dostupne sukladno odredbi čl. 16. st. 3. ZPPI-a, odnosno informacija o raspolaganju javnim sredstvima (*jako HBOR naglašava da ne raspolaže javnim sredstvima u smislu čl. 16. st. 3*). Primjerice, od nekog tijela javne vlasti moglo bi se samo jednim zahtjevom za pristup informacijama zatražiti svi ugovori koje je ono sklopilo od svog osnivanja do trenutka podnošenja zahtjeva, svi računi koje to tijelo ikada izdalo, ili se sa više povezanih učestalih zahtjeva može konstantno tražiti istu, ili istovrsnu informaciju, a što u konačnici rezultira opterećenjem za tijelo javne vlasti, a institut prava na pristup informacijama gubi svoju svrhu.

Objektivni kriterij zlouporabe prava obuhvaća broj i opsežnost zahtjeva tj. voluminoznost zahtjeva, istovrsne i ponavljajuće zahtjeve. Prilikom rješavanja velikog broja zahtjeva za pristup informacijama kojim se traže informacije obuhvaćene u razdoblju nekoliko godina, postoji mogućnost da prava stranaka u drugim postupcima kod tijela javne vlasti ne budu adekvatno zaštićena, te može doći i do zastoja u radu tijela javne vlasti i na taj način ograničavanja drugih korisnika zbog neobavljanja redovnog posla. To predstavlja prepreku učinkovitom radu tijela, ne samo u području pristupa informacijama, već u svim svojim područjima rada, dok je svrha ZPPI-a putem ostvarivanja prava na

pristup javnim informacijama upravo promicanje učinkovitosti u radu i racionalno funkcioniranje.

Očito je da su u konkretnom slučaju ostvarene sve pretpostavke za primjenu članka 23. stavka 5. točke 5. ZPPI-a.

Nadalje, u odnosu na dio predmetnog Zahtjeva za pristup informacijama koji se odnosi na pristup sljedećim informacijama:

- iznosima troškova po računima (bez ugovora) za obavljene medijske usluge uz naziv i OIB dobavljača te datum plaćanja,

ističemo kako HBOR nema plaćenih troškova za medijske usluge izvan zaključenih ugovora o poslovnoj suradnji te slijedom navedenog ne posjeduje niti tražene podatke o iznosima troškova po računima (bez ugovora) za obavljene medijske usluge uz naziv i OIB dobavljača te datum plaćanja. Zaključno, HBOR u ovom dijelu Zahtjeva, ne posjeduje traženu informaciju.

Imajući u vidu sve navedeno, sukladno članku 23. stavku 5. točkama 2. i 5. te članku 23. stavku 4. Zakona o pravu na pristup informacijama, odlučeno je kao u izreci ovog rješenja.

UPUTA O PRAVNOM LIJEKU:

Protiv ovog rješenja Podnositelj zahtjeva može podnijeti žalbu drugostupanjskom tijelu u roku od 15 dana od dana dostave rješenja. Žalba se podnosi Povjereniku za informiranje pisanim putem u tri primjerka putem HBOR-a.

Službenik za informiranje

Branka Bišćan

Dostaviti:

Udruga GONG, ppi+request-8641-460cb752@imamopravoznati.org

HBOR

Hrvatska banka za
obnovu i razvitak

Strossmayerov trg 9
10000 Zagreb